

ГЛАВА IX.

Начина и изкуството на воденето войната въ периода отъ въцаряването на Фридрихъ II до началото на войнитѣ на I-та французска революция и република (1740—1792 г.*)

§ 116.

Влиянието на Фридрихъ II върху начина и изкуството на воденето войната въобще въ този периодъ.

По рано обяснихме: 1) че Густавъ-Адолфъ, съ дѣйствиата си въ трийсетгодишната война, турилъ първото начало на най новия, правилень, систематически начинъ и искусство за воденето на войната въ Европа, — и 2) че лъжовното истълкувание причинитѣ на успѣхитѣ му повело, въ края на XVII и началото на XVIII столѣтие, къмъ методизма въ начина на воденето на войната, отличителнитѣ черти на който били: *важността* на крѣпоститѣ, магазинитѣ, съобщенията на армиитѣ съ тѣхъ, охранението и обезпечението на собствениитѣ съобщения и дѣйствия противъ неприятелскитѣ, маневриранията, естественнитѣ и искусствениитѣ прѣпятствия, — и *неважността* на рѣшителнитѣ дѣйствия въобще и на боя особенно.

Явилъ се Фридрихъ II — и съ блѣскавитѣ си успѣхи въ силезскитѣ и седмогодишната войны направилъ такъвъ прѣвратъ въ начина и изкуството на воденето войната, какъвто Густавъ-Адолфъ направилъ въ XVII

столѣтие. Начина на воденето войната отъ Фридриха II билъ съвсѣмъ различень отъ този свойственъ на края на XVII и началото на XVIII столѣтие първо за туй, че Фридрихъ съ разни срѣдства умѣлъ да намали зависимостъта на армиитѣ си отъ магазинитѣ и слѣдователно въ сжщата мѣрка да увеличи свободата, бързината и рѣшителностъта на дѣйствиата имъ; — второ за туй, че противницитѣ на Фридриха, като располагали въ седмогодишната война съ голѣми сили и срѣдства, имали вече за цѣль не завладяването на нѣкоя крѣпостъ или областъ, но събарянието и разпокъсванието на Пруссия, слѣдователно и самата война естествено трѣбвало да има характеръ много по рѣшителень; — трето за туй, че Фридрихъ, като ималъ необширна държава, като се намиралъ почти всѣкога близо до срѣдоточието на владѣнията си и атакуванъ отъ армиитѣ на нѣколко господарства отъ всички страни едновременно, не можалъ вече произволно да избѣгва боя и да задържа противницитѣ си само съ маневриране или само съ едни дѣйствия на съобщенията имъ, а на противъ принуденъ билъ да дѣйствува

*) Изложенитѣ тукъ начинъ и искусство на воденето войната въ този периодъ се отнасятъ въобще до войнитѣ, водени въ цѣла Европа, както западна, тъй и источна.